

ધોરણ : 7

ગુજરાતી

પાઠ : 21

સુભાષિત

સ્વ-અધ્યયનપોથી સોલ્યુશન

(પ્રથમ સત્ર)

અભ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G7.1 વાર્તા, વક્તવ્ય, સંવાદો, પ્રસંગો સાંલાળી તથા મુખ્યાચન કરી તેને સમજે છે, અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G7.4 ડિશોર આર્ડ્રિય અને લોકસાહિત્યની કૃતિઓ અને નાટકો સાંલાળી, વાર્તા સમજે છે તેમ જ દ્વારા સંવાદો રજૂ કરે છે.
- G7.7 અમાચારપત્રો, સામચિકો, રેલવે ટાઈમટેલિસ વગેરે જેવી જીવન ઉપયોગી વિજ્ઞાનો વાર્તા છે તથા તારવી ઉકેલ મેળવે છે.
- G7.11 જોયેલી, સાંલાળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠકાપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીભાંધી થોડ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લાપે છે અને કાર્યકરણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવ્યા શા માટે?, કેવી રીતે? જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G7.18 અમાનાર્થી શાંદ્ર, વિરુદ્ધાર્થી શાંદ્ર, વચ્ચન, કાળ, વાક્યના ગ્રંદર, સંશુ, વિરોધક અહિત વ્યાવહારિક વ્યાકરણનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

1. તમારી શાળામાં કે ગામમાં લખેલાં સુવિચારો પૈકી તમને ગમતાં 10 સુવિચાર લખો.

- મહેનતથી સફળતા મળે છે, વિચારોથી નહીં
- મન વીનાની પૂજા પણ મહાપાપ છે.
- સમય કરતાં પણ સત્ય વધુ કિંમતી છે.
- ગરીબી નમૃતાની પરીક્ષા અને મિત્રતાની કસોટી છે.

- પહેલું ભણતર એ જ છે, સભ્યતાથી બોલતા શીખવું.
- આજસ માનવીનો મહાન શત્રુ છે.
- જાગ્યા ત્યાંથી સવાર.
- પ્રગતિ માટે પરિવર્તન પણ જરૂરી છે.
- કોધ સામે નું શ્રેષ્ઠ હથિયાર મૌન છે.
- ઈચ્છાનો ત્યાગ જ ઉત્તમ તપ છે.

2. શાળામાં આવતા સામયિકો તથા પુસ્તકાલયના પુસ્તકોમાંથી 5 સુંદર સુભાષિતો શોધીને લખો.

- સુખ સમયમાં છકી ન જવું, દુઃખમાં હિંમત હારવી નહિ. સુખ-દુઃખ સદા ટકતા નથી, એ નીતિ ઓર ઉતારવી.
- મિત્ર એવો શોધવો જે ફાલ સરીઓ હોય સુખમાં પાછળ પડી રહે, અને દુઃખમાં આગળ હોય.
- સબળાથી સૌ ક્રોછ બીજો, નબળાને જ નડાય. વાઘતણો માગે નહિ ભોગ ભવાની માય.

- આવ નહિ આદર નહીં,
નહિ નથનમાં સ્નેહ
ત ઘેર કદી ન જઈએ
ભલે કંચન વરસે મેહ.
- સર્વ દિવસ સરખા નથી,
દુઃખદાયક પણ કોઇ
સુખ ભોગવીએ સર્વ તો
દુઃખ પણ લઈએ જોઇ.

3. તમે લખેલ સુભાષિતો પૈકી ગમે તે 2 સુભાષિતો લખી તેનો વિચાર-વિસ્તાર કરો.

- પ્રથમ સુભાષિતમાં કવિ એમ કહેવા માગે છે કે, સુખ આવે ત્યારે આપણે છકી ન જવું જોઈએ અને દુઃખમાં હિંમત ન હારવી જોઈએ. કેમ કે સુખ અને દુઃખ હંમેશા ટકતા નથી. જીવનમાં ક્યારેક સુખ આવે તો ક્યારેક દુઃખ આવે છે. તે નીતિ હદ્યમાં ઉતારવી. પરિસ્થિતિમાં વિચલિત થયા વિના તેનો સામનો કરતા શીખવું જોઈએ.

➢ બીજા સુભાષિતમાં કવિ એમ કહેવા માગે છે કે, આપણો મિત્ર ની પસંદગી કરવામાં ધ્યાન રખવું જોઈએ. મિત્ર એવો શોધવો જોઈએ જે ફાલ સરીખો હોય. દુઃખ, મુશ્કેલી આવે ત્યારે આપણી ફાલની જેમ રક્ષા કરે. તકલીફના સમયે આપણી સાથે રહે મિત્ર એવો શોધવો જોઈએ જે સુખમાં સાથ નહીં આપે તો ચાલશે પણ દુઃખમાં આપણી આગાળ રહે.

4. નીચે આપેલાં વાક્યોમાંથી કિયાવિશેષણ શોધીને લખો તથા તેનો ઉપયોગ કરી અન્ય એક વાક્ય બનાવો.

1. રાજશ્રી ધીમેશી દોડી.

કિયાવિશેષણ : ધીમેશી

વાક્ય : તણે ધીમેશી કાનમાં કહું.

2. પઢા આજે વહેલા આવ્યા.

કિયાવિશેષણ : વહેલા

વાક્ય : આજે શાળા વહેલા ખુલશે.

3. પેલો છોકરો દ્વારા બેઠો હતો.

કિયાવિશેષણ : દ્વારા

વાક્ય : અમે દ્વારથી બધું જોઈ રહ્યા.

4. હું આજે ઓછું જગ્યો.

કિયાવિશેષણ : ઓછું

વાક્ય : તે ઘણું ઓછું બોલતો હતો.

5. જાનકી પાવાગાડ ઘણીવાર ગઈ છે.

કિયાવિશેષણ : ઘણીવાર

વાક્ય : ઘણીવાર આપણને દુઃખ થાય છે.

6. હનુમાનજી રામજીને અહોભાવથી જોઈ રહ્યા.

કિયાવિશેષણ : અહોભાવથી

વાક્ય : શિક્ષક વિદ્યાર્થીને અહોભાવથી જોઈ રહ્યા.

પ્રશ્ન 2. ઉદાહરણ પ્રમાણે વિશિષ્ટ બોલીના શબ્દોનાં માન્ય ભાષારૂપો લખો.

ઉદાહરણઃ બોલિયો – બોલ્યાં

1. આવીયા = આવ્યો
2. ચાલિયા = ચાલ્યો
3. ઉઠિયા = ઉઠ્યો
4. હસિયા = હસ્યો
5. તોડિયા = તોડ્યો

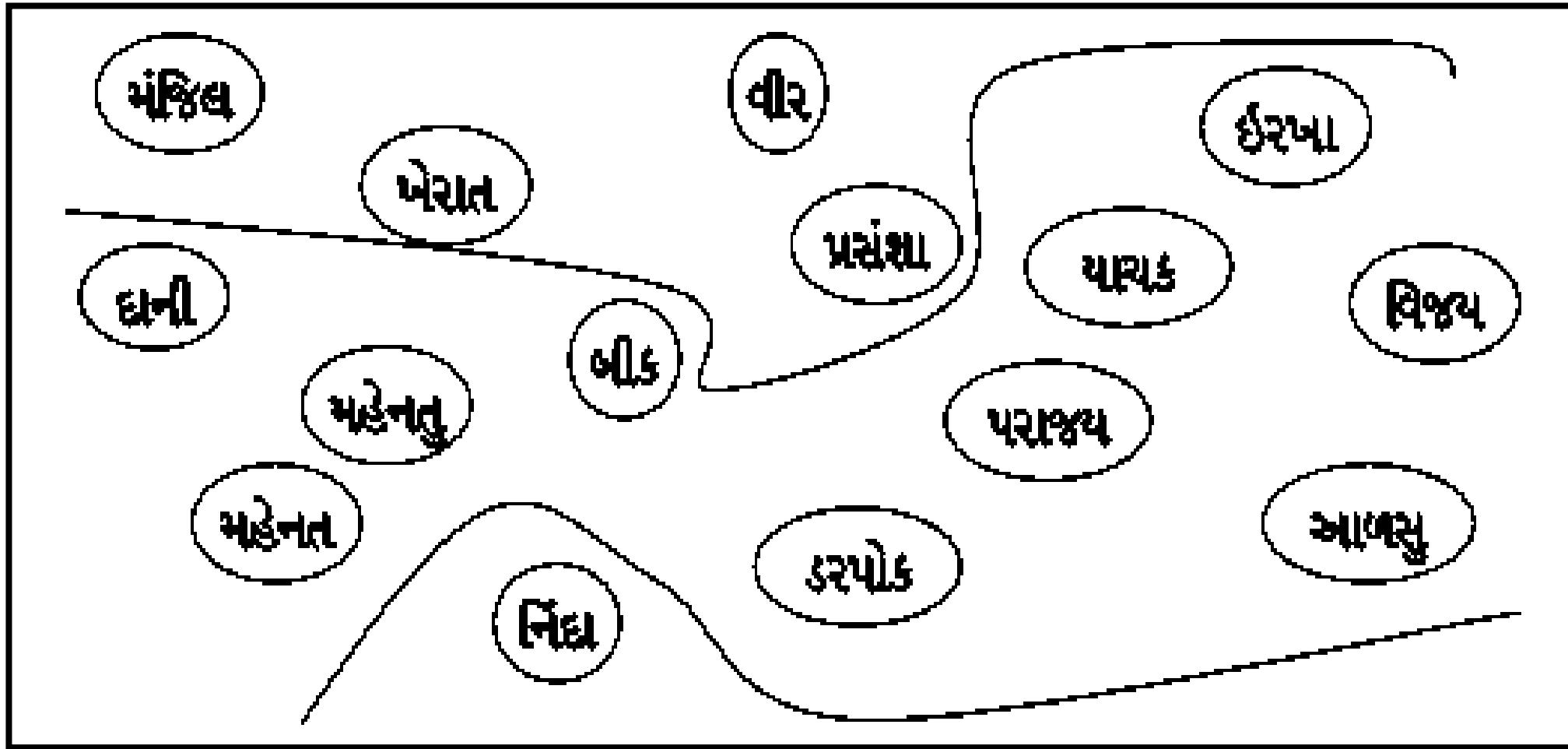
પ્રશ્ન 3. સમાચારપત્ર, મોબાઇલ-ઇન્ટરનેટ અને વડીલોની મદદથી 5

દુહા શોધીને લખો.

- ભજુ લે નિત ભગવંત કો, સજીલે ધર્મ સુજાન,
કરી લે કીતિ જગતમે, તજુ દે તું અભિમાન.
- કહા હુવા સુર ધામ તે, કહા હુવા અતિ દામ,
રામ નામ સમરમ બિના કહા ગ્રાસ અરુગામ.
- એક દેવકા અંશ હૈ, દુજા રાક્ષસ દ્વાર,
તૃતીય મનુષ્ય યહ જકતમે પ્રગટત તીન પ્રકાર.

- ભવદ્ધિ તૃષ્ણા જલભર્યો, વિષમ પૌન વહેવાર,
નૌકા હે ગુરુ જ્ઞાનકી, પાન ઉત્તારન હાર.
- કહ્યું અટકત શુભ કાજમેં, ખટપટ મત કર ઘ્યાલ,
કઠિન ઝપટ શિર સલરી, અટપટ નજ જંજાલ.

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલા પરપોટાઓમાંથી તેની નીચે આપેલાં શબ્દોના સમાનાર્થી અને વિકુણ્ઠાર્થી શબ્દો શોધીને લખો.

‘સમાનાથી’

‘વિરુદ્ધાથી’

1. દાતા	= દાની	યાચક
2. ઉધમી	= મહેનતુ	આગસુ
3. વખાણ	= પ્રશંસા	નિંદા
4. બિહારુ	= વીર	ડરપોક
5. જીત	= વિજય	પરાજય

Thanks

For watching